

Welkom bij het

Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot hervverbinding'

Sprekers: Sabine Vermeire en Robert van Hennik



Werkplaats Sociaal Domein
Regio Zwolle



Viaa



Interactie-Academie

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



Samen netwerken weven van veerkracht

Sabine Vermeire



Interactie-Academie

Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



- Kinderen, jongeren en gezinnen in multistress-contexten of met ingrijpende levensgeschiedenissen kunnen gevangen raken in een kluwen aan problemen. De connectie met elkaar maar ook met de buitenwereld komt onder zware druk te staan. Zowel het professionele netwerk als de vele betrokkenen eromheen verliezen eveneens het gevoel nog enigszins grip te hebben op de veelheid aan moeilijkheden, een zinvolle bijdrage te leveren of verschil te kunnen maken.
- Samen met kinderen en gezinnen als co-researchers en co-regisseurs speuren we naar veilige grond en herontdekken een 'team van wederzijdse support en solidariteit'. Dit laat toe dat we de moeilijkheden en de vele bijhorende tentakels kunnen onderzoeken en alternatieve sporen terug zichtbaar worden. We faciliteren een gevoel van 'agency, belonging en coherentie' en streven daarbij naar nieuwe relationele dansen die hoop creëren. Stap voor stap weven we in samenspraak met vele betrokkenen veerkracht-bevorderende netwerken.

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



- Bedankt voor de uitnodiging
- Geen foto's, opnames,...
- Ppt.

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



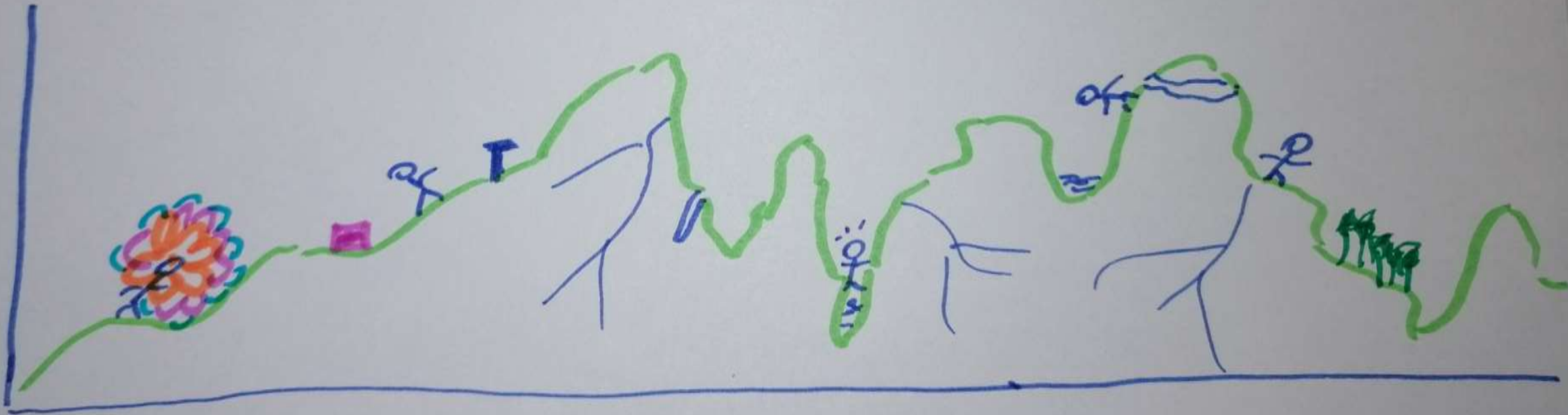
Het verhaal van Toby, zijn pleegmoeder, ouders en vele betrokkenen

• ...

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



Wanneer kinderen, (pleeg)ouders, begeleiders
aankloppen of wij bij hen op de stoep staan...



'On(be)grijpbare' moeilijkheden, obstakels, belemmeringen of pijnlijke gebeurtenissen hebben zich vaak ingeschreven

- in hun lijf en leden
- In hun relaties
- In hun verschillende leefwerelden (sociaal), hun gemeenschap
- Vaak is er reeds een lange zoektocht aan de gang bij het kind, ouders, het gezin en vele betrokkenen over
 - Hoe zich hierbij staande houden?
 - Hoe zich hier tegenover verhouden?
 - Hoe dit alles te begrijpen?
- Vaak zijn ze beland in een kolkende rivier :
 - overweldigende emoties, knagende gedachten, problematisch gedrag, onverklaarbare 'lichamelijke' klachten,..., relationeel gedoe en sociale uitsluiting

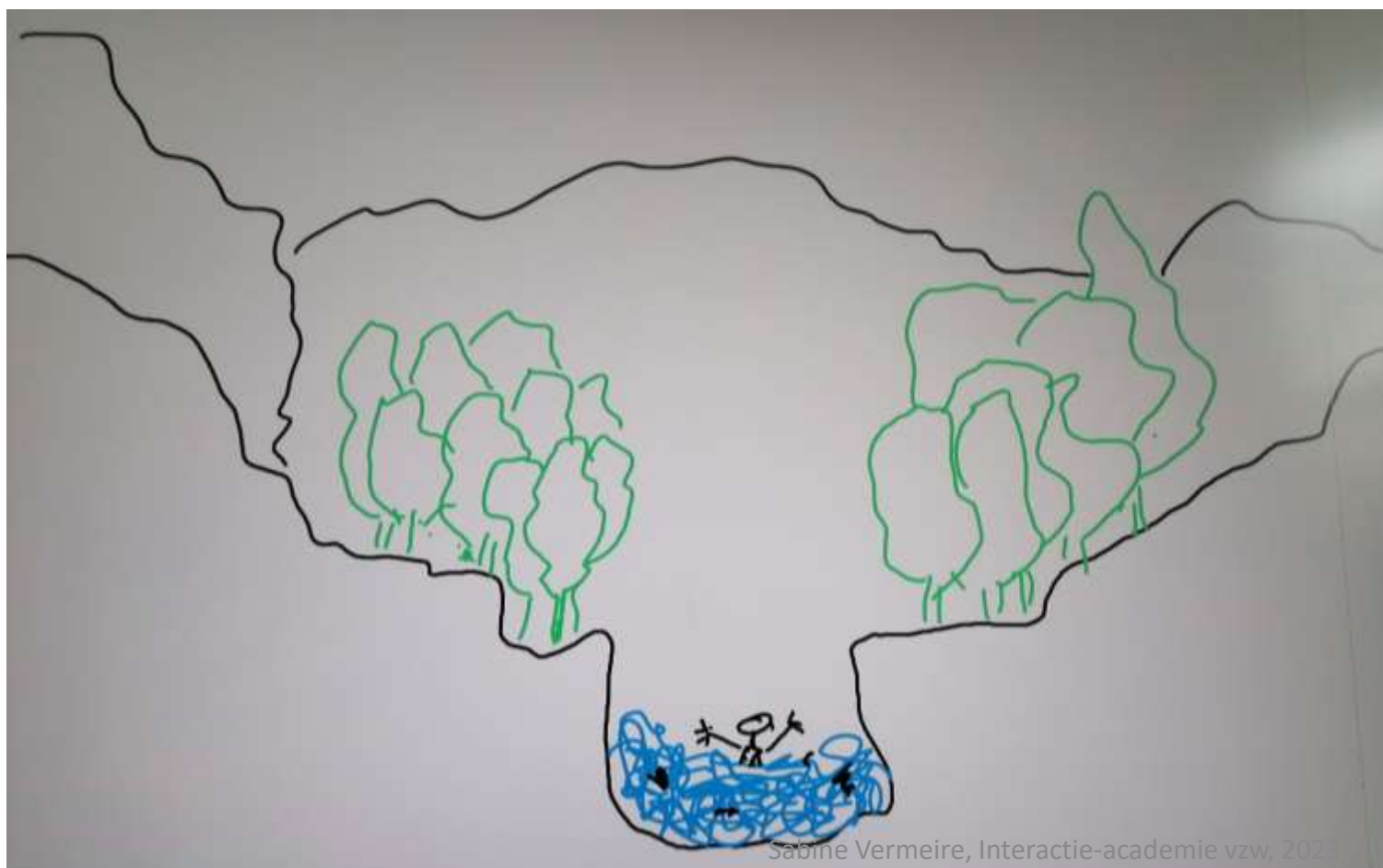
Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



Werkplaats Sociaal Domein
Regio Zwolle



Viaa



Sabine Vermeire, Interactie-academie vzw, 2023



Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



Ze hebben het zicht verloren op wat en wie er nog toe doet... Waar ze nog bij horen... en dit samen met vele betrokkenen



Een cluster aan pijnlijke ervaringen, moeilijkheden en gestolde probleemverhalen heeft zich genesteld en in elkaar verweekeld

- Ondanks alle kennis en wetenschap, weten we niet van buitenaf en van vooraf aan wat de moeilijkheden betekenen voor dit unieke kind, ouders, gezin,... en wat zal werken
- We moeten een gezamenlijke hulpverleningsreis aanvatten

Een aantal uitgangspunten als kompas

Deze kinderen, ouders en vele betrokkenen zitten vaak verstrikt in ervaringen en gevoelens van machteloosheid, hulpeloosheid, hopeloosheid

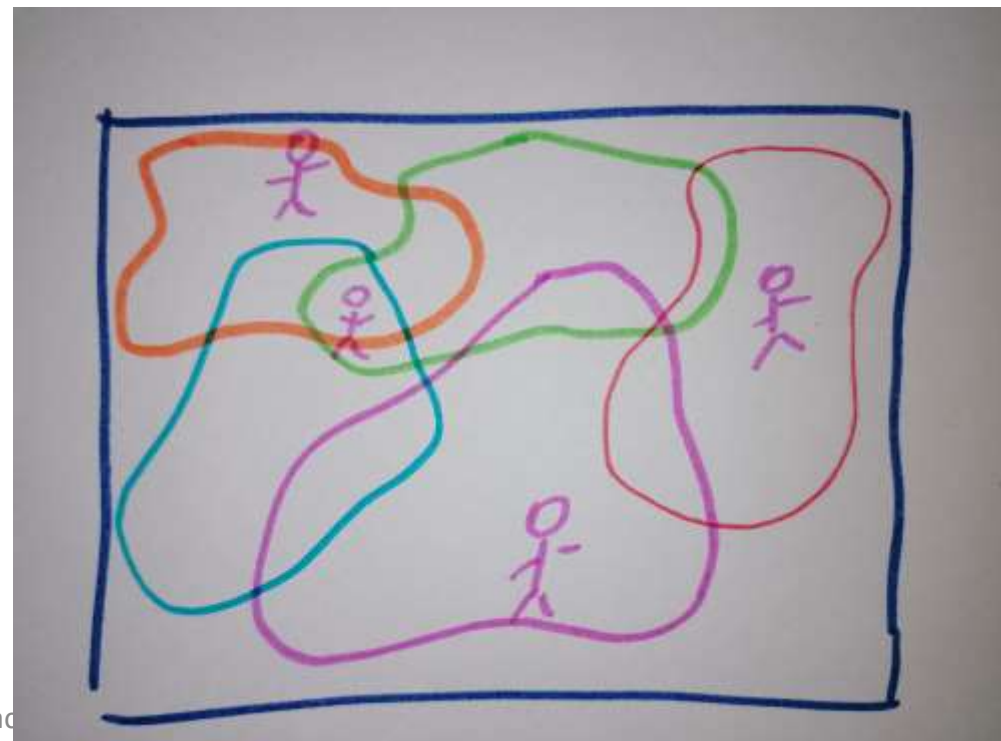
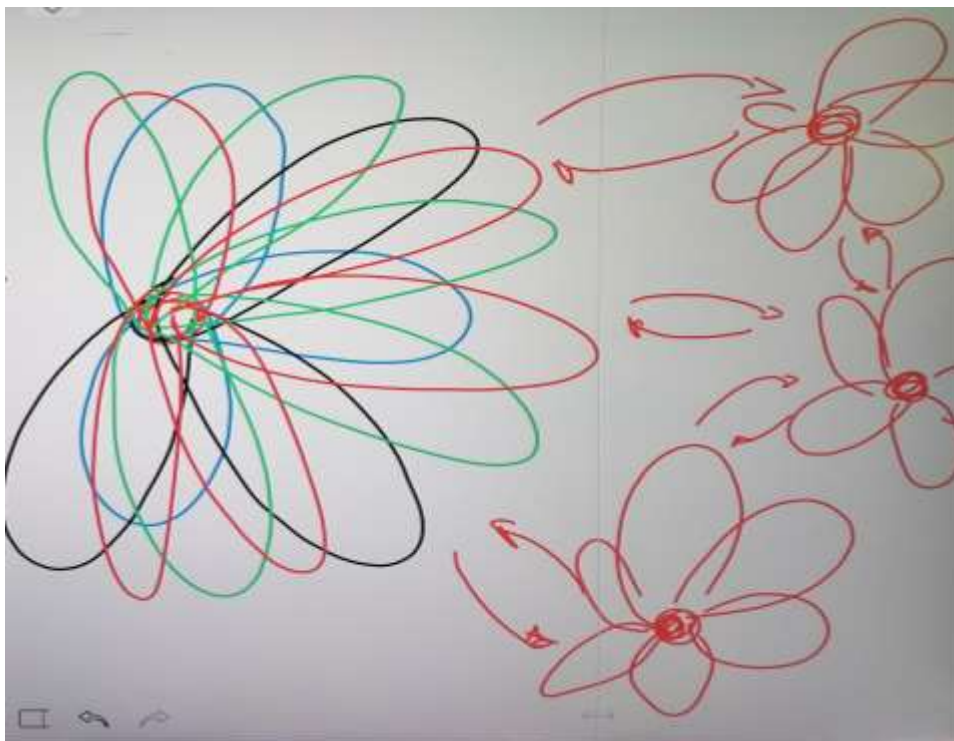
Ze ervaren zichzelf niet langer 'actieve participant' in hun leven, hun relaties en de moeilijkheden waarin ze gevangen zitten.

- Verlies van een gevoel van 'agency' en 'mattering'
- Verlies van een gevoel van 'belonging'
- Verlies van een gevoel van coherentie en continuïteit

**Een zich snel uitbreidende olievlek over de verschillende relaties en levensdomeinen heen
Gevangen in gestolde perspectieven en betekenissen**

Toby en pleegmoeder stappen niet alleen het hulpverleningstraject binnen... no child/man is an island

- kinderen zijn knooppunten van relaties/beïnvloedingen. Ze leven in een multipliciteit van contexten





Moema
○○○○○

Tamiy


Minae
Minae
Minae
Minae

Mama
♥♥♥

Koen

Jens

Emma
- Timi
- Lisa
- Karen



Een web van complexiteiten wandelt mee binnen

- De druk om het 'nu op te lossen'
- De voorgaande ervaringen, geschiedenissen en dus ook argwaan, onveiligheid,...
- Lastig gedrag, overweldigende emoties, 'ongrijpbare' lichaamsreacties, ...
 - niet-helpende dansen en vastlopende communicatieve spiralen
- Een veelheid aan zichtbare en onzichtbare betrokkenen en kringen kijken en spreken mee
 - Zowel aan de zijde van het kind, de (pleeg)ouders als aan de zijde van de hulpverlening
- Verschillende werelden (en instituten) spreken mee
- De bredere sociale, culturele, economische context en dominante discoursen
 - De tijdsgeest...
 - wetenschappelijke theorieën, expert definities, ...
 - diagnoses

Werkplaatsevent je
'Wegen tot herve



maats Sociaal Domein
Zwolle



Viaa

Hoe niet over doen wat al zo vaak gebeurd is?

- Hoe moeilijkheden en probleemverhalen, gestolde betekenissen en perspectieven niet bestendigen, reproduceren?
- Hoe niet tuimelen in niet-helpende communicatieve spiralen of relationele dansen?
- Hoe niet opgeslorpt worden door en tegenwicht bieden aan
 - de oplossingsdruk
 - reducties, polarisaties van onze tijd, maatschappij en cultuur (oa. individualisering, pathologisering, (neuro)-psychologisering)
- Hoe kinderen of ouders niet als probleemgeval op de onderzoekstafel, losgekoppeld van de vele relaties en contexten waarin ze leven?
- Hoe van bij de start zich terug actieve participanten ervaren in hun leven, in hun relaties en de daarmee gepaard gaande betekeniscreatie?

Een zorgvuldig weloverwogen uitnodigen...

- *Beste Toby*
- *Binnenkort spreken we elkaar... ik vernam van pleegmama dat er de laatste tijd steeds meer zorgen zijn. Graag wil ik je uitnodigen om met jullie kennis te maken. Breng gerust je lievelingsspeelgoed mee of een ander iets dat je dierbaar is... Indien je dit wenst kan ik je ook voorstellen aan onze huiskat. Graag tot binnenkort, Vriendelijke groeten, Sabine*
- In de wachtkamer...
- Hotwheels

'Het' begint al...

- Hoe moeten we ons positioneren?
- Hoe kan ik toch enige connectie vinden met dit kind en tegelijk (pleeg)moeder haar rol niet overnemen?

De kwaliteit van onze samenwerkingsrelatie/alliantie = de beste voorspeller voor een goede uitkomst (gemeten vanuit het perspectief van de cliënt)

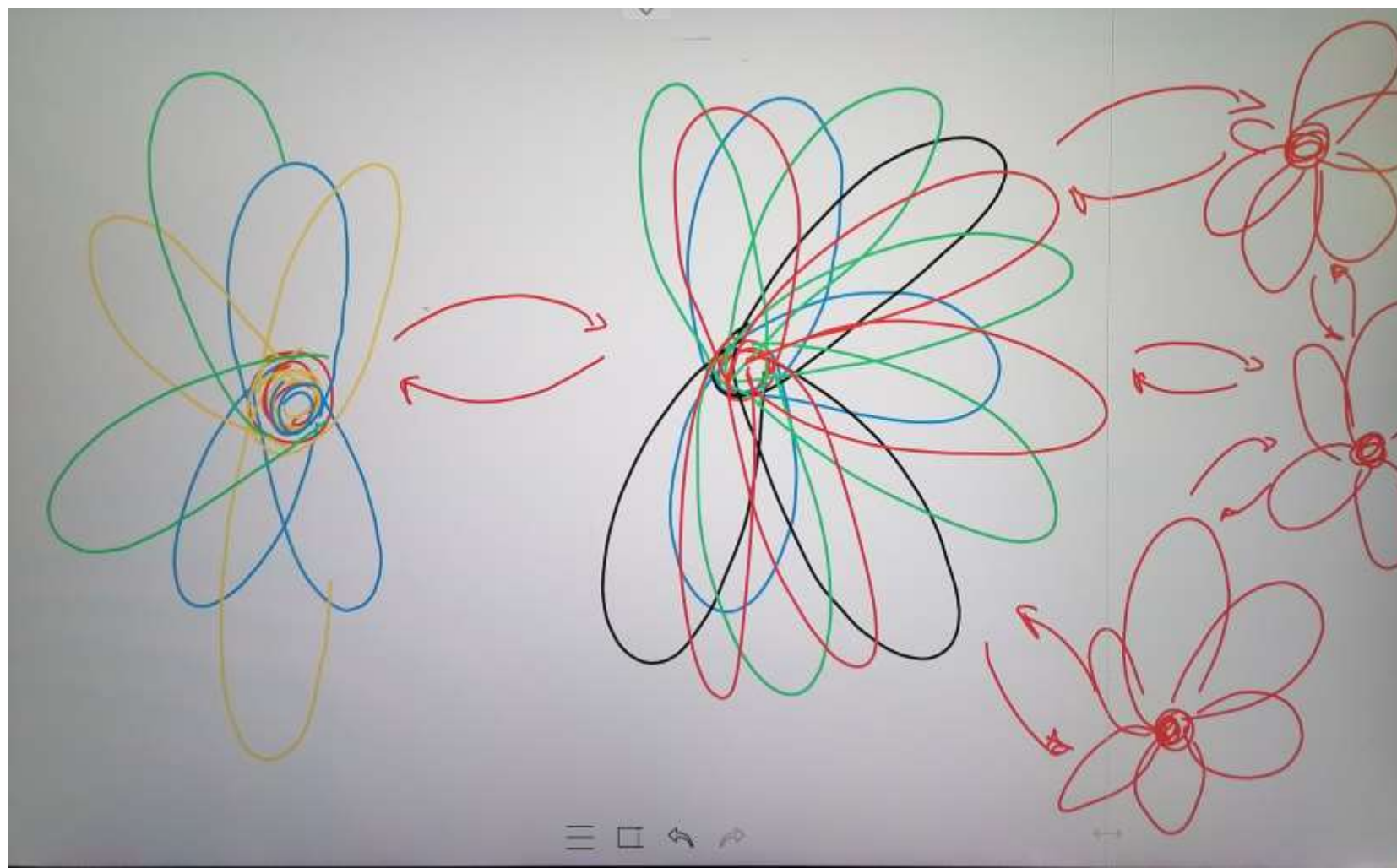
We moeten niet alleen een goede samenwerkingsrelatie met het kind maar ook met de vele betrokkenen

Een begin maken... en samen op verhaal komen

Wat zou dit kind (en de belangrijke betrokkenen) appreciëren dat ik minimaal opmerk?

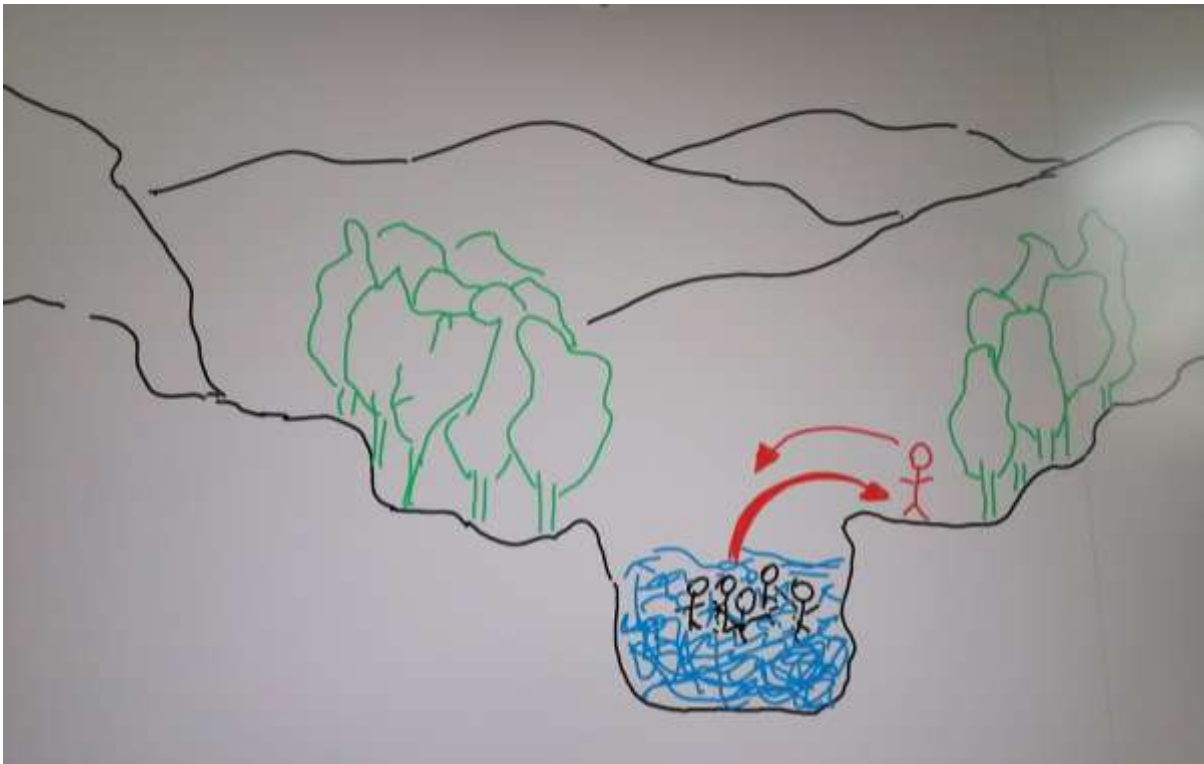
- Kinderen en hun nauw betrokkenen als actieve participanten
- Co-researchers, co-regisseurs,..., een samen lerende community,... een gezamenlijke reis
- Veilige grond en 'veiligheid doen'
- Een team of wederzijdse support en solidariteit
- Serieuze speelsheid en speelse serieuusheid

Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



Veilige gronden en een team of support

- 'A riverbank positie' (Kaseke, 2010) / 'A zone of calmness' (Pederson, 2015)





Een team van wederzijdse support en solidariteit

Vragenlijstje voor het wachten

- Droomjob: autowerker
- Verzamelaar van pokémonkaarten
- Hotwheeler-specialist en de trotse bezitter van een goocheldoos
 - De moeilijkste goocheltruc

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'





Werkplaats Sociaal Domein
Regio Zwolle



Viaa

Netwerk  **kind**

Samen net-werken weven

 **Netwerk**  **kind**

Speelse ernst en ernstige speelsheid

- Antidotum voor reducties, polarisaties en dominante discoursen
- Een brug tussen verschillende werelden, taalvormen, posities en samen duikelen in een andersoortig onderzoek en relationele dansen, aansluitend op hun leef- en betekeniswereld
- de geijkte paden, al zo vaak bewandelde paden, verlaten
- De deur naar de nieuwsgierigheid en verbeelding openzetten en mogelijke nieuwe (soms onverwachte) perspectieven en verhalen in het vizier krijgen, co-creëren van nieuwe betekenissen

Welke problemen en probleemverhalen hebben hen in de greep?

- Een kluwen aan problemen
- Vaak discussies over
 - 'wat (of wie) is het 'echte probleem'? Wat is de 'juiste' diagnose?
 - de 'juiste verklaringen' van het probleem...
 - wie of wat moet veranderen...
 - waar moet eerst aan gewerkt worden

Kunnen we samen met het kind / de jongere en de belangrijke betrokkenen onderzoeken

- wat allemaal trekt en duwt? Wat het zwaarst weegt ?
- Waar ze zich het meest zorgen over maken? Wat momenteel het acuutst is?

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



Op zoek naar een benoeming die passend is om het lastige/problematische gedrag, de overspoelende emoties, lichaamsreacties, klemzettende gedachten, relationeel gedoe (de beer) op de onderzoekstafel te kunnen leggen

Een gezamenlijk onderzoek van de zorgen, moeilijkheden, lastige emoties, klemzettende gedachten, ...

- Wat is de geschiedenis?
- Wat is 'goed voedsel'?
- Wat is de impact en de effecten?
 - Op jezelf, anderen, jullie relatie, ...?
- Hoe heb je je staande proberen houden?
- Wat zou je er graag mee doen?
- Wat zegt dit over wat je belangrijk vindt?



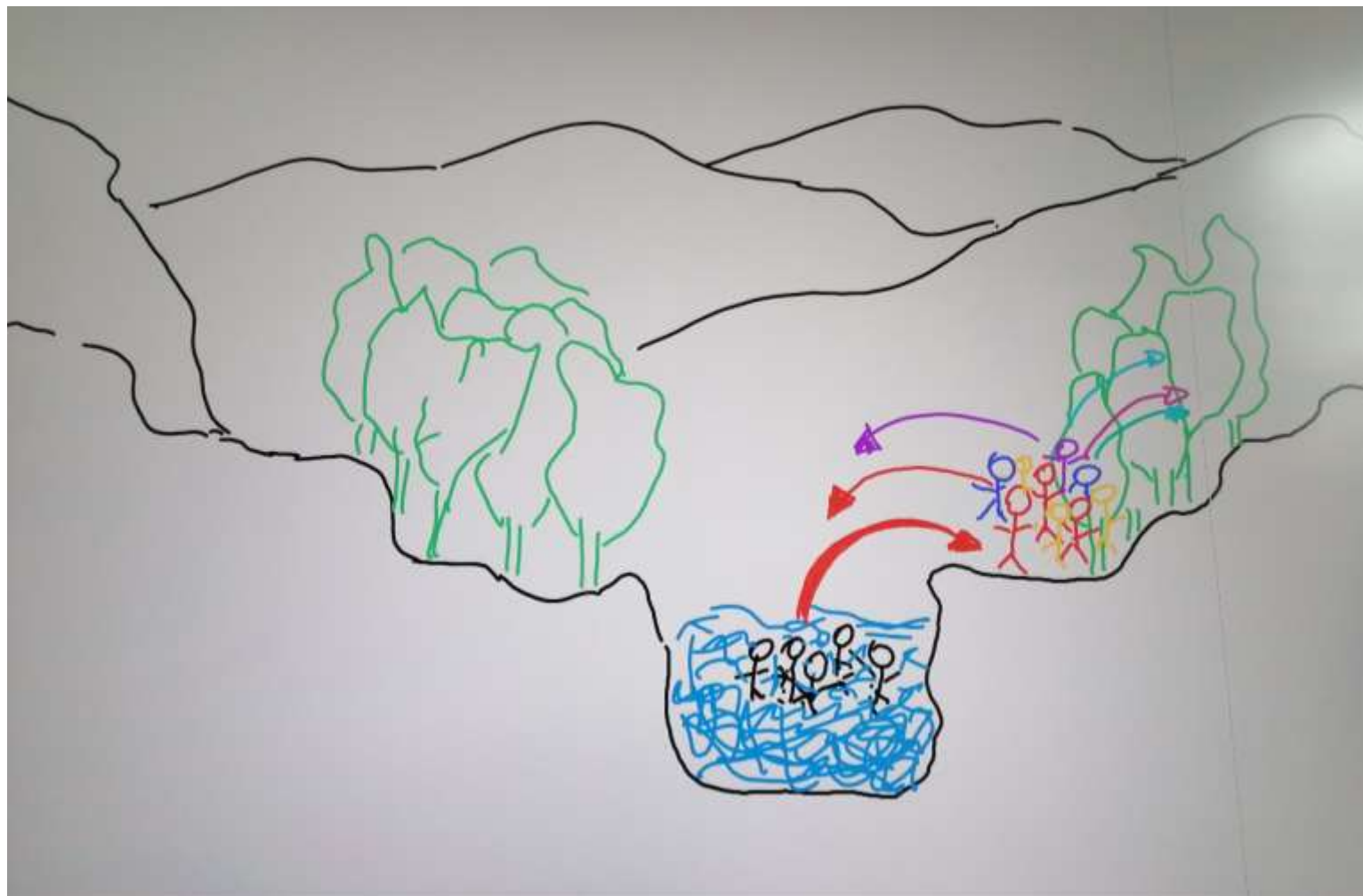
Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



Werkplaats Sociaal Domein
Regio Zwolle



Viaa



Kinderen, jongeren en hun ouders, 'zorgers', netwerken...

- in de greep van klemzettende problemen vaak geen (emotie)woorden en -taal, geen (emotie)verhalen voor hun ervaringen en moeilijkheden
- via het externaliserend onderzoeken kunnen we taal co-creëren die het delen van ervaringen en emoties toelaat en begrip enigszins mogelijk maakt
- Zegbaar/deelbaar in hun belangrijke netwerken
- Het krijgt bestaansrecht, wordt serieus genomen en kan nieuwe perspectieven en betekenissen openen op het 'lastig', on(be)grijpbare gedrag
 - Belang van 'social sharing of emotions/experiences' (Rimé & De Mol, 2017)

Een volgend opstapje in het terug verwerven van ' a sense of agency'

Nieuwe relationele dansen en relationele narratieven

De belangrijke betrokkenen kunnen terug opmerken dat het kind dit mogelijk ook niet wil... dat het ook maar in de greep is van deze moeilijkheden en gestolde betekenissen en dus geen besef van invloed meer ervaart (dat het nog pogingen doet om de dingen anders te laten lopen)

Al zoekende en doende samen verwerven ze terug een gevoel van zinvolle 'support' te leveren aan elkaar, een bijdrage in elkaars leven.

a sense of relational agency, een gevoel van ertoe doen

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



Werkplaats Sociaal Domein
Regio Zwolle



Toby wil graag een goede
riddervriend zijn die zorg
draagt voor zijn vrienden



Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



mini-zwaardgevechtjes als
'not dwelling on' (niet voortdurend
wonen/huizen in de moeilijkheden)
en Toby als actieve participant

het belang van dagdagelijkse,
gewone, constructieve ervaringen en
uitwisselingen
rozenbottelthee-momenten, de
buurvrouw,...



Kunnen we intussen verder ontrafelen wat nog allemaal trekt en duwt en welke verhalen nog verbonden zijn met 'lachend kaksken' en de kwaadheid?

- Lastige emoties, lastig gedrag,... niet te begrijpen los van vele relaties en contexten waarin kinderen leven
- We proberen het te horen en begrijpen in een netwerk van voortdurende beïnvloedingen en een veelheid aan contexten in heden en verleden?
 - Welke benadelingen en inzet of betrokkenheid spreken hier mee in de kwaadheid?
 - Welke contexten activeren (ervaringen van) onveiligheid, onzekerheid, onrecht en inviteren kwaadheid
 - Kunnen we ons openstellen voor een rijkdom aan betekenissen die verweven zijn met de kwaadheid

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'

Op zijn harnas staat een gouden draak die zijn hart beschermt. In zijn hart zit Vlinder Sip, het verdriet van mama en papa



Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



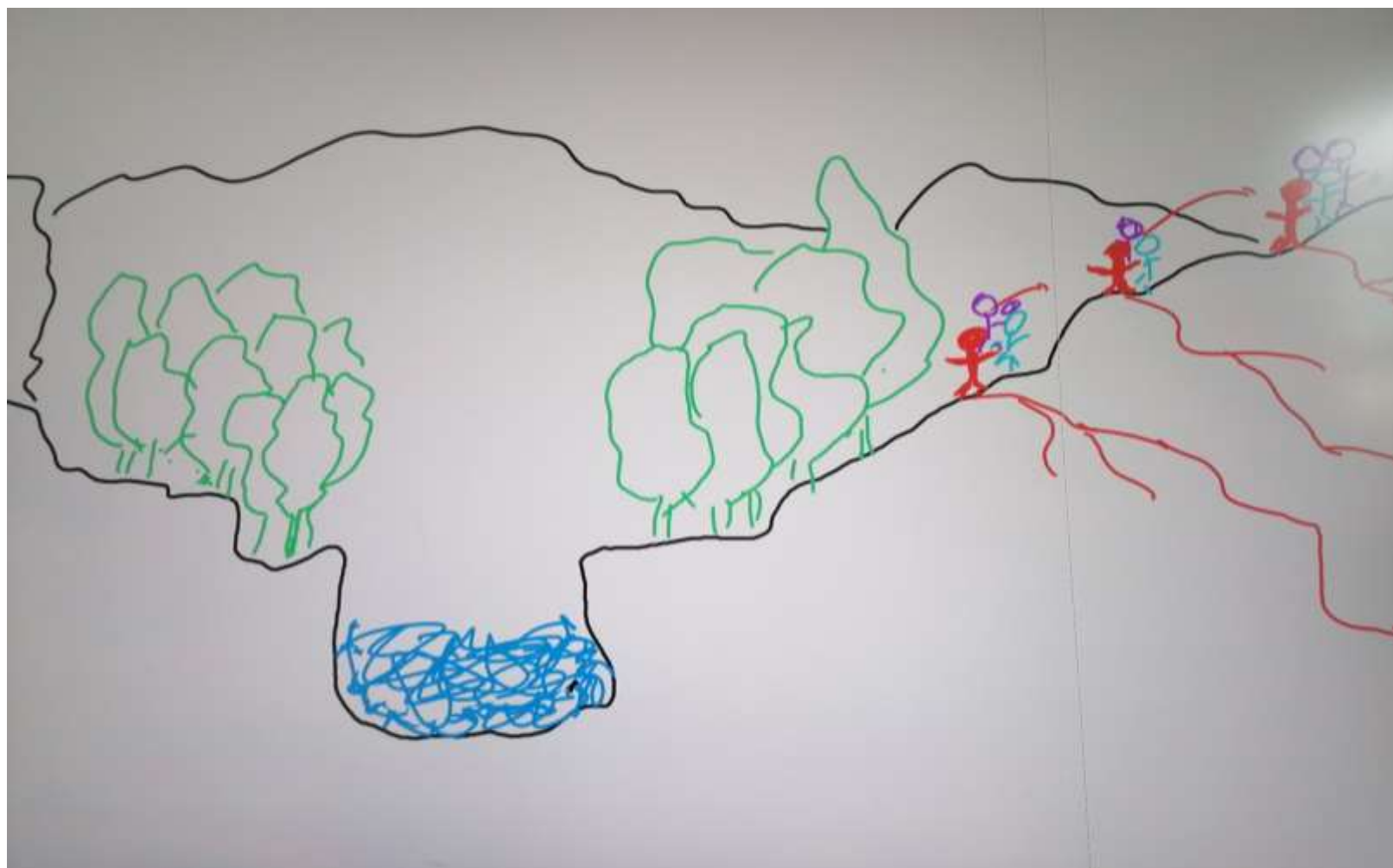
Stap voor stap krijgen we een steeds rijker, gedifferentieerder en meer gelaagd zicht op de moeilijkheden, wat er allemaal trekt en duwt, welke contexten mee beïnvloeden. We ont-dekken en co-creëren nieuwe perspectieven, betekenissen en verhalen...



Van isolement naar een wederzijds gevoel 'ertoe te doen'

- Het opent de mogelijkheid om 'samen' de schouders eronder te zetten, weg van de negatieve louter intra- en interpersoonlijke betekenissen die het vaak gekregen heeft
- Het opmerken dat men een betekenisvolle bijdrage levert (of kan leveren) in het leven van anderen zodat terug een wederzijds gevoel van verbondenheid kan ontstaan.

Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



Weven van netwerken van veerkracht in steeds wijdere kringen: een raam naar de buitenwereld

- De leerkracht en voetbalcoach
- peergroep
- Lotgenoten

Ik ben de enige op deze hele planeet...

die dit meemaakt, voelt, doet of denkt... en in zo'n leven zit

Kunnen we ze uitnodigen tot een andersoortig onderzoek? En verzamelen van nieuwe verhalen?

Heb jij dat ook?

- Ben jij ook soms kwaad?
- Zie jij jouw ouders ook niet?
- Wanneer je ruzie maakt met je pleegouders, hoe maak je het dan weer goed?

Zowel voor Toby als voor pleegmoeder...

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



Binnenbrengen van meerstemmigheid, herverbinden en bevorderen van 'a sense of belonging'

- lotgenoten
- Pleegmoeder in gesprek met andere moeders en haar familie...

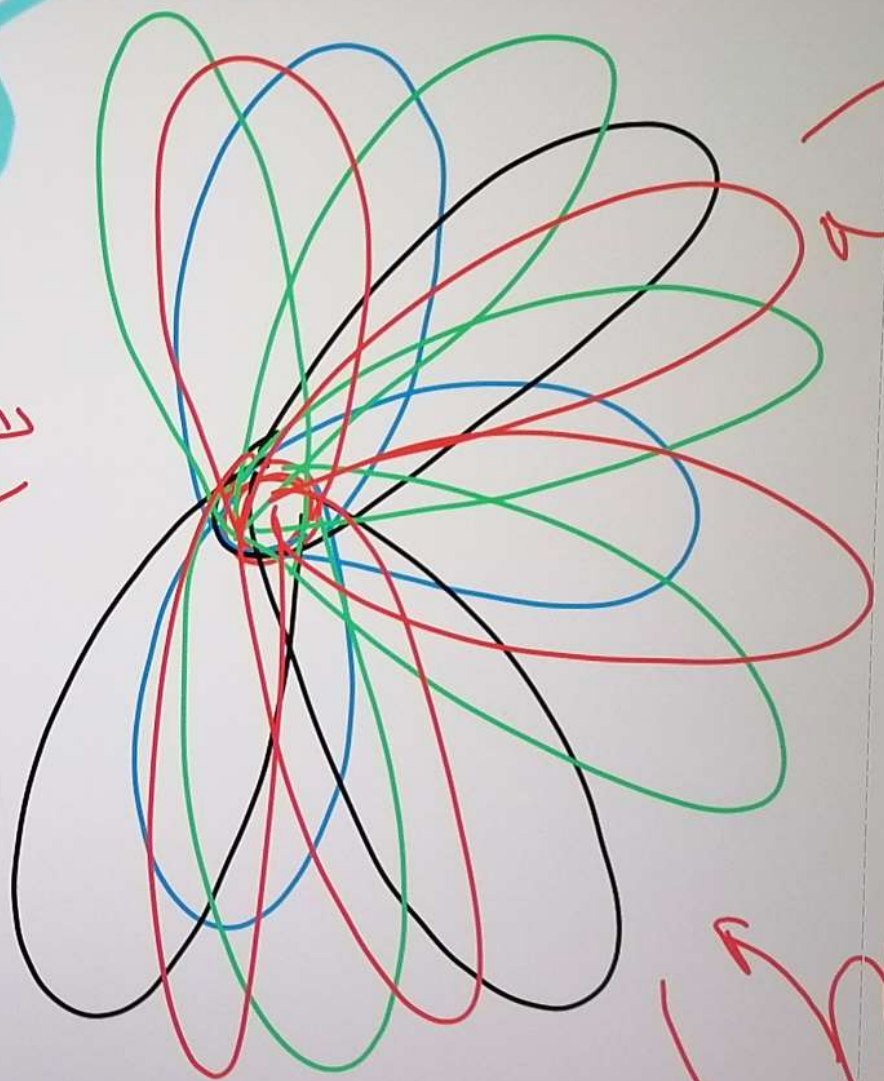
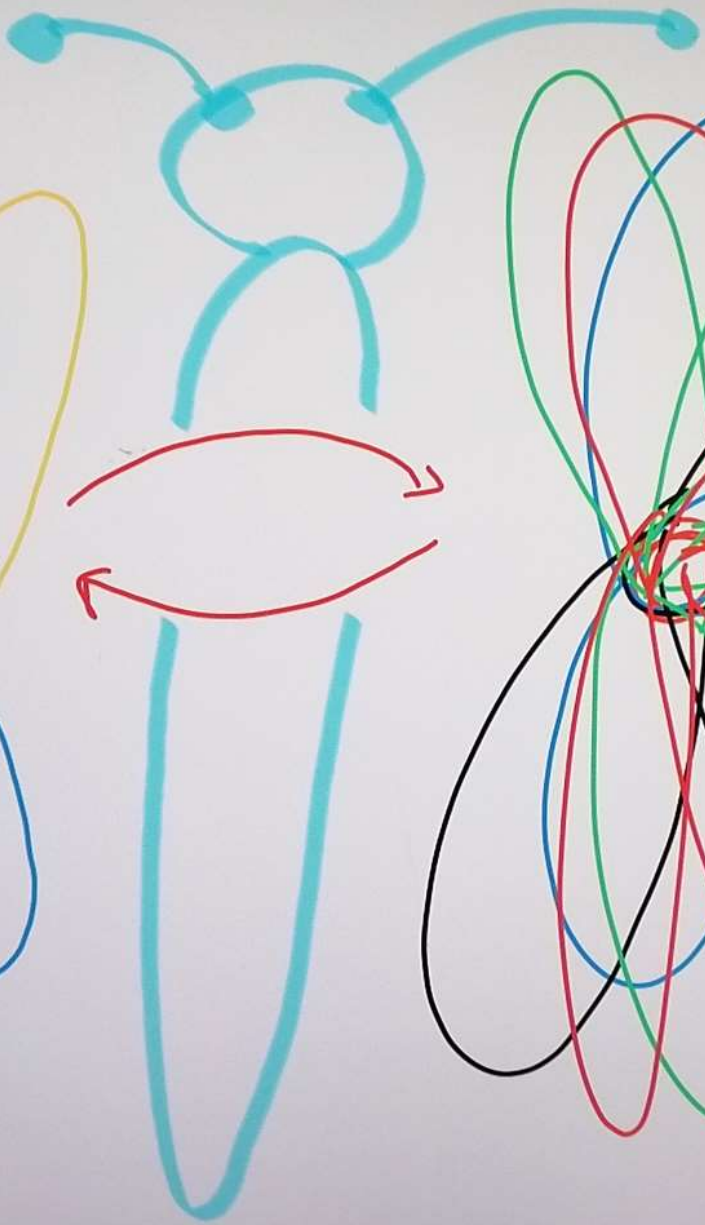
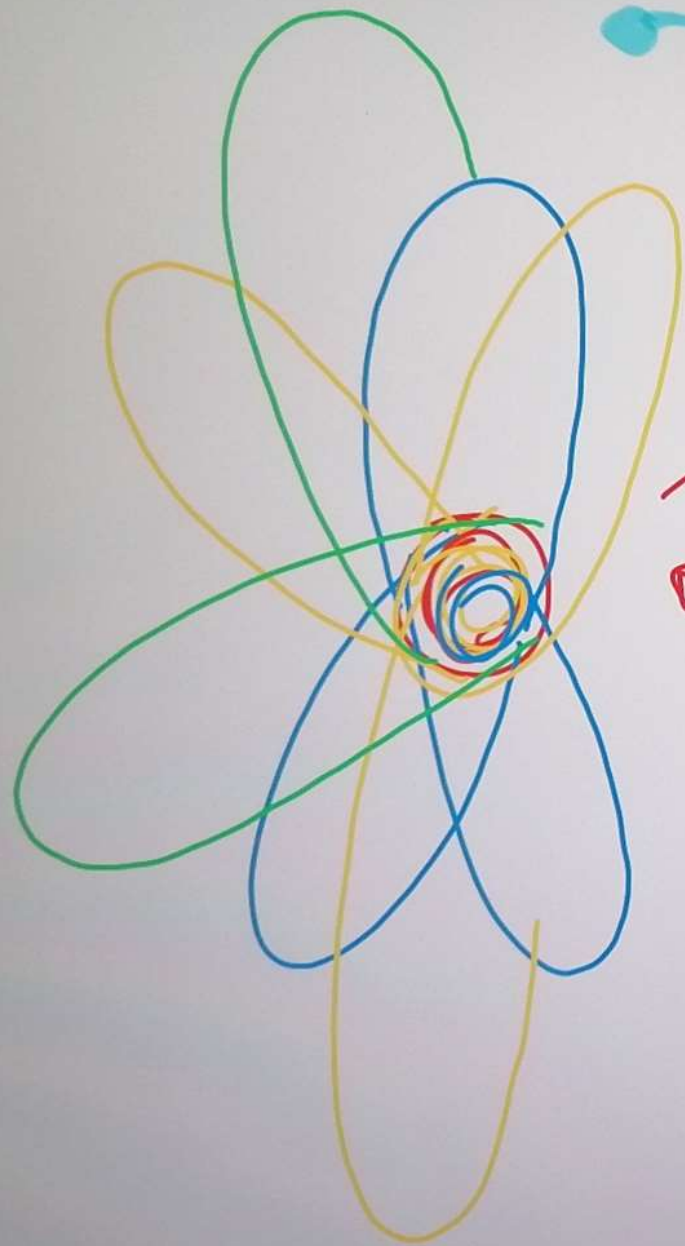
Laying down a path in walking : een gevoel van 'coherentie' en 'continuïteit'

- Gedurende deze **processen verzamelen we massa's puzzelstukjes**
 - een veelheid aan verhalen over de verschillende ervaringen in Toby's leven, over zijn (pleeg)ouders, zichzelf, zijn relaties en de vele gebeurtenissen.
- We weven **voortdurend nieuwe rode draden in het grotere levensweefsel**
- De oogst van elk gesprek, elke ontdekking telkens opnieuw verzamelen en documenteren



Documenteren en brieven schrijven





Samen met het kind, ouders en de vele betrokkenen navigeren in dit complexe levensweb, moeilijkheden ontrafelen, nieuwe perspectieven openen en intussen veerkrachtbevorderende netwerken weven

- Her-ontdekken en bevorderen van 'a sense of agency, belonging en coherentie'
- Een gezamenlijke onderneming!

Tenslotte...

Onze hulpverleningsprocessen: geen “highway to heaven”

- Niet voor eens en voor altijd...
- Kinderen, jongeren en hun gezinnen in voortdurende ontwikkeling dus bij elke nieuwe levensfase, overgang of context kunnen nieuwe obstakels opduiken en probleemverhalen ge(re)activeerd worden
- de voorheen gecreëerde leefbare paden en geweven netwerken van veerkracht kunnen gemakkelijk terug naar de voorgrond gehaald zodat we gemakkelijker ‘a sense of agency’ kunnen terugvinden

Werkplaatsevent Jeugd
'Wegen tot herverbinding'



SABINE VERMEIRE

ROUTLEDGE

Zin in meer?

- www.interactie-academie.be
- Sabine.Vermeire@iaac.eu

Lezing op youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=S-EgBNofpu0>

Reductie code **EFL02** bij Routledge

Sabine Vermeire, Interactie-academie vzw, 2023



**UNRAVELLING TRAUMA
AND WEAVING RESILIENCE
WITH SYSTEMIC AND
NARRATIVE THERAPY**
Playful Collaborations with Children,
Families and Networks

THE SYSTEMIC THINKING AND PRACTICE SERIES

Werkplaatsevent Jeugd 'Wegen tot herverbinding'



Workshops

Ronde en ruimte	Titel	Spreker
1 en 2 > H302	Wijkgericht werken met jonge kind. Werken met communicaties	Marcha Emmens (Sociaal Wijkteam West – Zwolle) Tanja van der Vinne (onderzoeker WSD en studieleider Master Interprofessioneel werken met Jeugd)
1 en 2 > H303	Het verbreden van het individuele vraagstuk en wegen tot herverbinding	Robert van Hennik ((narratieve) systeemtherapeut, docent, consultant en onderzoeker bij het Lorentzhuis in Haarlem en bij het Centrum voor Consultatie en Expertise in Utrecht)
1 en 2 > H304	De jeugd- en gezinswerker van nu en in de toekomst	Doreen Oosterhuis, Wim Louter en Idelet Munneke (docenten SW – jeugd Viaa)
1 en 2 > H305	In gesprek met ervaringsdeskundige jongeren over wegen tot herverbinding	Anne Dreke Deddens (onderzoeker lectoraat en jeugdwerker Travers) Ervaringsdeskundige jongeren
1 en 2 > A009	Samenspel in de wijken: Samen leren om anders te kijken en anders te werken	Marianne Volaart (projectleider samenspel in de wijk – Zwolle) Loïs Wolters-Hilberts (monitor van de dynamische leeragenda)